A°. 1843. N° [illegible]

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Zondag*, *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag* en *Zaturdag*, is *f* 5 in de drie maanden.

ZONDAG 26 NOVEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Ministeriële naauwkeurigheid.

Onder dezen titel lieten wij in ons nommer van den 11den november ll. zien, hoe de heer VAN HALL aan de Staten-Generaal de kosten van perceptie der belastingen bij ons als $6\frac{1}{2}$ ten honderd der inkomsten bedragende opgeeft, in plaats van 8 of 9 ten honderd; terwijl hij, daarentegen, de kosten der perceptie in andere landen ongunstiger scheen voor te stellen dan werkelijk het geval is.

De minister heeft dit door, of in, het *Nieuwsblad* tegengesproken. Wat ons land betreft, begrijpt hij de oorzaak van het verschil niet. Over Frankrijk en Engeland spreekt hij slechts zeer ter loops; doch hij blijft staande houden, dat de perceptie-kosten in België het dubbel der onze, volgens zijne berekening, namelijk $13\frac{7}{11}$ ten honderd, zouden bedragen. Hij eindigt echter »*met ons volle vrijheid te* »*geven*, om de juistheid der door hem opgegevene »sommen van vergelijking tegen te spreken."

Wij zouden natuurlijk, wanneer Zijne Excellentie niet zoo uiterst beleefd geweest ware, om ons die vrijheid te verleenen, haar niet hebben durven nemen: thans zullen wij van Zijner Excellentie edelmoedigheid gebruik maken en hem onze aanmerkingen mededeelen.

Men begrijpt niet, van waar het verschil in de kosten van perceptie tusschen de *Arnhemsche Courant* en Zijne Excellentie ontstaan kan, daar beiden zich op staten, aan de Kamers medegedeeld, beroepen. Wij beriepen ons op die, welke als grondslag ter berekening bij de begrooting zijn medegedeeld. De minister wijst, bij de inkomsten, op de rekening over 1841, en bij de perceptie-kosten, gelijk wij, op de begrootingsstaten.

Op de rekening konden wij ons niet beroepen; want voor het eerst is het ons niet mogelijk geweest deze in te zien. Anders had men eenige overdrukken; thans, onder de ministers, wier leus heet te zijn openbaarheid in het financiën-wezen, schijnen er niet meer exemplaren gedrukt te zijn dan er voor de leden der Kamer noodig zijn, en nog waren wij niet in de mogelijkheid van een van deze inzage te nemen. Eene vraag zij ons geoorloofd: waarom berekende de minister het bedrag der perceptie-kosten volgens zekere, de inkomsten naar *geraamde* uitgaven?

De minister geeft op, of laat opgeven, dat de opbrengst der *directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen* over 1841 eene som zou bedragen hebben van *f* 47,173,749 en de perceptie-kosten daarentegen van *f* 2,991,930. Dit zeker zoude 6½ percent geven. Doch heeft men hier ook de zegel-, successie-, registratie-, griffie- en hypotheek-regten onder gerekend, welke wij met reden afzonderlijk hebben berekend? Uit de begrootingsstaten toch blijkt, hoe men de opbrengst der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen over 1841 geraamd had op *f* 39,280,366. Nu is het volstrekt onwaarschijnlijk, of liever, het is zeker, dat die belastingen in dat jaar nimmer *acht millioen boven* de raming hebben opgebragt. De minister zal hier dus, tegen gewoonte, zich *misrekend* hebben.

Wij bepalen ons minder aan onze aanmerkingen ten opzigte van andere landen, dewijl wij reeds in ons vorig nommer verklaarden, de speciale berekeningen dier landen te missen, vooral wat Frankrijk en Belgie aangaat.

Wat Belgie betreft: wij kenden hier alleen de sommen, voor de verschillende departementen aangevraagd. Wij konden zeer ligt begrijpen, dat de kosten daar zeer hoog waren en vergeleken alleen het geheele bedrag der sommen, voor het departement van financiën aangevraagd, met de geraamde inkomsten, dewijl wij vermoedden, dat de minister op deze was afgegaan.

Moeijelijk kunnen wij echter gelooven, dat de minister zich niet vergissen zou, wanneer hij de opbrengst der directe-belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen in België slechts op 57,792,569 franken stelt: dat zou nagenoeg de *helft* van het staats-inkomen uitmaken. De minister berekent het daarenboven over 1840, wij over 1843, wat natuurlijker scheen, daar wij het ook aldus van de Nederlandsche belastingen berekend hadden.

Wat Frankrijk en Engeland aangaat, heeft het onze verwondering gewekt, dat ook daar de directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen nog geen twee derden der gansche opbrengst zouden uitmaken.

De kosten der perceptie in Engeland zijn van jaar tot jaar verminderd, en van waar zouden deze in 1840 meer bedragen, dan zij volgens MAC CULLOCK van 1832—1834 beliepen? Heeft men er ook andere belastingen bijgeteld of Ierland onder de opgave opgenomen?

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Konstantinopel, 31 *oct*. Berigten uit Egypte melden, dat *Mehemed-Ali*, ontrust door de woelingen, welke door geheime agenten der Porte in Kaïro en Alexandria aangestookt zouden worden, allen zijnen ambtenaren eenen eed heeft doen afeischen, waarbij zij zweren niets te zullen ondernemen wat het land of hem in gevaar zou kunnen brengen. Of er werkelijk oorzaak tot dezen stap bestond, kan men niet bepaald zeggen. Zeker is het echter, dat de argwaan van *Mehemed-Ali* zich zelfs tot medeleden zijner eigene familie uitstrekt, want ook deze moesten allen in handen van *Ibrahim*-pacha den eed van trouw afleggen. Zoodanige zweren van trouw is tegen de gewoonte der Turken.

— De Porte is, ten opzigte van Griekenland, vol bezorgdheid; zij vreest dat Engeland en Frankrijk haar weldra van uit het zuiden even gevaarlijk zullen worden en even zeer zullen bedreigen als Rusland uit het noorden. Zij is overtuigd, dat de zee-mogendheden Griekenland gekozen hebben om daarin een tegenwigt tegen den invloed der Russische magt in de Slavenische volkstammen te vinden, en zij gevoelt, dat zij, bij eene botsing dezer twee vijandige beginselen, noodwendig verplettend moet worden. Zij gelooft zich daardoor geregtigd, van Rusland de grootste inschikkelijkheid te verwachten en wil die op het welbegrepen belang dezer mogendheid zelve gegrond vinden, daar iedere schrede, welke zij nog verder naar den Balkan mogt doen, eene gelijke beweging der zee-mogendheden uit Griekenland ten gevolge zou heben.

— *Riza*-pacha's aanzien bij den grooten heer neemt, zoo mogelijk, nog dagelijks toe. Het schijnt aan dezen gunsteling te zullen gelukken, zijnen heer geheel te isoleren. Geen minister, niemand, welke waardigheid hij ook bekleede, wordt tot den sultan toegelaten, zonder het bijzonder verlof van den eerzuchtigen hofmaarschalk verkregen te hebben, die zich thans, naar verzekerd wordt, met den ouden Russisch gezinden *Chrorew*-pacha verbonden heeft. De ministers sidderen voor hunne portefeuille en men verwacht, sedert eenige dagen, eene nieuwe verplaatsing in de hooge rangen. In deze verwachting wordt men door het gedrag van den sultan zelven bevestigd, die zich op den grooten Bairamsdag, zonder bijzondere aanleiding, door de tegenwoordige grootwaardigheids-bekleeders de belofte deed geven, iederen, welligt tot dusver tegen *Chosrew* gevoeden wrok af te leggen, en in hem den ouden trouwen staatsdienaar te zien.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 11 *nov*. De aangelegenheid van het hervormings-genootschap onder de joden gaat steeds vooruit, daar in alle deelen van Duitschland mannen van aanzien aan hetzelve deel nemen. Hier in Frankfort neemt daarentegen de zaak niet zoodanig toe als men in het begin gemeend had. Naauwlijks honderd leden der gemeente hebben zich aangesloten, hetgeen zijne oorzaak heeft in het materialisme en onverschilligheid der menigte. Dat de chef van het huis *Rothschild*, een in het orthordoxe jodendom vergrijsd man, zich deze onderneming vijandig betoond, en zelfs alle handelsbetrekkingen afgebroken heeft met eenen bankier, die zich vermeten heeft zijnen zoon niet te laten besnijden, schrikt honderden af, wier krediet ligter te schokken is dan van bedoelden bankier. Het huis *Rothschild* schijnt de steunpilaar der joodsche orthodoxie, en met verbazing ziet men eenen zoon van den heer *Karel von Rothschild* zich als een joodsche heilige opdoen.

OOSTENRIJK.

Weenen, 16 *nov*. Voor een paar dagen is hier een koerier aangekomen, die de gewigtige officiële verklaring van keizer *Nikolaas* ten opzigte der jongste staatkundige gebeurtenissen in Griekenland overbrengt. Voor zoo veel daarvan is uitgelekt, verklaart de Russische monarch, dat de beklagenswaardige omwenteling op het schier-eiland geheel buiten zijn medeweten of zijne medewerking geschied is, en het kabinet van St. Petersburg daardoor verrast werd. Hetzelve zal, daar het volstrekt geen deel aan dezelve genomen heeft, zich ook in het geheel over de binnenlandsche aangelegenheden des koningrijks niet bekommeren, en geene daadwerkelijke rol op zich nemen bij de conferenciën, welke welligt ter beslechting dier zaak te Londen of Parijs konden gehouden worden. Voor zoo verre het, echter, de positieve verpligtingen van de zijde van Rusland betreft, zal het kabinet van St. Petersburg dezelve opvolgen. Deze bestaan in het waarborgen van den duur des koningrijks zelven, de onschendbaarheid der tegenwoordig regerende dynastie, de handhaving der godsdienst van het volk, en de vervulling der verpligtingen omtrent de staatsschuld. Gelijk men ziet, zal deze verklaring van Rusland het vermoeden eener dubbelzinnige politiek, hetwelk algemeen in Europa heerscht, geenszins wegnemen, hoe stellig die verklaring in zeker opzigt ook schijne. De omwenteling wordt door dezelve, hoezeer ook niet regtstreeks goedgekeurd, toch als eene volbragte daadzaak aangemerkt, en het gerucht, dat Rusland tegen dezelve protesteert, hoe algemeen verspreid, wordt genoegzaam door deze verklaring wederlegd.

Weenen, 24 *nov*. Hier loopt nog altijd het gerucht, en hooggeplaatste personen twijfelen er naauwelijks aan, dat de jonste zoon des hertogs *van Saksen-Ko-*

burg-Kohary, prins *Leopold* (geboren 31 januari 18..) gemaal van koningin *Isabella* van Spanje bestemd is.

Triest, 14 nov. Volgens de Grieksche dagbladen heeft Oostenrijk de tegenwoordige Grieksche regering erkend.

— Het dagblad *Ungar* verhaalt, dat *Frans Liszt* binnen kort een zeer vreemdsoortig geschenk van zijnen vriend, graaf *Alexander Teleky*, ontvangen zal. Toen namelijk de graaf in Munchen van *Liszt* afscheid nam, vroeg hij hem, wat hij uit zijn vaderland ten geschenke wenschte te ontvangen, waarop *Liszt* schertsende antwoordde; »Een' kleinen Zigeunerjongen" in Pesth aangekomen zond de graaf terstond naar Debreczin, waar hij den zwartsten, kroesharigsten, maar ook tevens den muzijkaalsten Zigeunerjongen liet uitzoeken. *Sarai Joska* — zoo heet de zwarte — is reeds in Pesth, en wacht maar dat zijn geborduurd wambuis en zijn geregen broek gereed zijn, om zich welvoegelijk voor zijnen nieuwen meester te vertoonen. Wie weet of onze geniale *Liszt* geen kleinen *Paganini* uit hem maakt, en of deze Hongaarsche grap voor den armen ouderloozen knaap niet eenmaal eene goudmijn wordt." Zooveel is zeker, *Sarai Joska* is een Zigeunergenie *en miniature;* hij speelt ieder stuk, dat hij eens gehoord heeft, naauwkeurig na.

PRUISSEN.

Posen, 13 nov. Uit het koningrijk Polen ontvangen wij de tijding, dat vele rijke jonge joden, om de conscriptie te ontgaan, nadat hun ook de vlugt onmogelijk gemaakt is, tot de christelijke godsdienst overgaan. In Kalisch hebben, in de laatste weken, twee zoodanige gevallen plaats gehad. Van de gedwongene verhuizing der joden van de grenzen naar het binnenland is reeds een groot aantal familiën vrijgesteld, nogtans slechts de zoodanigen, die in de grensplaatsen een geregeld bedrijf uitoefenen, en volgens een getuigschrift der overheid vrij zijn van alle vermoeden van zich met den sluikhandel bezig te houden. Alle overigen moeten de grenzen verlaten, waarover vooral de eigenaars der herbergen in de grensdorpen klaagliederen aanheffen, welke trouwens meestal met de smokkelaars in verstandhouding staan, en wier huizen grootendeels magazijnen voor de binnengesmokkelde waren zijn. Men ziet hieruit, dat de ukase minder tegen de personen dan tegen den smokkelhandel gerigt is.

Aken, 14 nov. Een onderzoek van zonderlingen aard houdt thans onze politie bezig. Het betreft eene zoogenaamde helsche machine. Voor eenige dagen werd hier eene doos op den post gegeven, geadresseerd naar eene stad in Westfalen. Toen dezelve op de plaats der bestemming aankwam, werd deze, op bevel der politie, met alle voorzigtigheid geopend — hetzij nu dat er eenige aangifte gedaan, of anderzins vermoeden was. Als inhoud werd een geladen pistool met vier pond gecomprimeerd kruid gevonden. Aan het deksel was een ijzerdraad gehecht, in verband met den trekker van het pistool, en de inrigting was zoo getroffen, dat, zoodra de deksel geopend werd, het pistool moest afgaan en het kruid ontploffen. Men begrijpt, hoe noodlottig de uitwerking zijn moest voor hem, die de opening beproeven wilde. Het onderzoek wordt met de grootste voorzigtigheid gevoerd; de naam van den geadresseerde is nog niet bekend gemaakt. Het gerucht noemt eenen Engelschman, die, van zijne vrouw gescheiden, in Westfalen woont. Het onderzoek betreft vooral een logement hier ter stede, van waar de doos schijnt afgezonden.

ENGELAND.

Men leest in den *Times*; »Het doet ons genoegen te kunnen berigten, dat bij eene onlangs geslotene overeenkomst schikkingen tusschen het postwezen van Engeland en Nederland zijn getroffen, welke aan beide landen eene ruime vermindering van port verzekert."

— De hertog *van Bordeuax* wordt den 28sten dezer alhier te gemoet gezien, en zal het laatstelijk door den hertog *van Marlborough* bewoond hôtel in Belgrave-Square betrekken, hetwelk voor ten minste drie maanden is afgehuurd. Verscheiden edellieden hadden den hertog hunne woningen aangeboden, maar hij heeft aan eene eigen gehuurde de voorkeur gegeven. Sommigen willen weten, dat het verblijf van dien prins in Engeland van onbepaalden duur is, en dat zijne moeder, de hertogin-weduwe *van Berry*, voornemens zou zijn zich insgelijks herwaarts te begeven.

— Het branden van groote vuren op de hoogten, in onderscheiden Iersche graafschappen, verwekt aldaar voortdurend groote ongerustheid, naardien men die als seinen tot de uitvoering van het een of ander moorddadig plan tegen de aanhangers der regering aanmerkt, te meer dewijl, op meer dan één punt, de politie reeds door het volk is aangevallen, wanneer zij naar het doel dezer ongewone verlichting onderzoek wilde doen, hetwelk voorgewend wordt alleen een vreugdebewijs te zijn over de aanvankelijke zegepraal, door *O' Connell* over zijne regters behaald.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 nov. Een brief van den 11den, uit Algiers, bevat het volgende berigt, waarvan men eerstdaags de bevestiging, of ook wel, hetgene verre van onmogelijk is, de tegenspraak te gemoet ziet.

»Brieven uit Milianah, sedert eenige dagen alhier (te Algiers) ontvangen, melden de gevangenneming van *Abd-el-Kader.* Dit berigt zal u vreemd voorkomen, en gij zult voorzeker, met ons, van gevoelen zijn, dat het bevestiging vereischt. Zie hier, hoe de zaak verhaald wordt.

»*Abd-el-Kader* zou zijn leger zijn kamp opslaan, bij eenen aan ons onderworpen stam, op welken hij weerwraak uitgeoefend zou hebben. De agha van dien stam, al zijn cheiks bijeengeroepen hebbende, zou hun voorgesteld hebben, zich van den emir meester te maken, en hem aan ons over te leveren, ten einde zich niet verder aan zijne wraakzucht blootgesteld te zien. Dit voorstel zou goedgekeurd en ten uitvoer gelegd zijn geworden, zoodat *Abd-el-Kader*, zich op dit oogenblik in onze magt zou bevinden.

»Men verzekert, dat het berigt van het gevangennemen van *Abd-el-Kader* het eerst ontvangen is geworden door den kommandant van het kamp van Tiaret, welke hoofd-officier zich gehaast zou hebben, hetzelve mede te deelen aan den generaal *Reveux*, die te Milianah kommandeert, en die het berigt ongetwijfeld aan den generaal *Bar* zal hebben overgezonden.

— Een particulier berigt meldt, dat de heer *Guizot* tegenwoordig bij den koning geheel in ongenade zou zijn, en dat het hem waarschijnlijk gedurende de zitting niet zal gelukken aan het bestuur te blijven.

— Heden wordt weder een minister-raad op de Tuilleriën gehouden, waarin op nieuw beraadslaagd moet worden over de kwestie der dotatie van den hertog *de Nemours.* Men weet dat eenige ministers zich blijven verzetten tegen het voorstellen van dit wetsontwerp, dewijl zij eene verwerping vreezen, welke eene ontbinding van het kabinet ten gevolge kan hebben.

— Mademoiselle *Rachel* heeft eene klagte wegens eerroof en laster voor de regtbank ingesteld tegen den heer *Legallois*, bij gelegenheid der uitgave van een werkje, getiteld: *Les actrices galantes.*

Parijs, 22 nov. Er wordt verzekerd, dat de heer *Gabriël Delessert*, prefekt van policie, en de heer *Martin du Nord*, minister van justitie, zich gisteren bij de heeren *de Polignac* en *de Peyronnet* begeven hebben, om hen te uitnoodigen Parijs te ontruimen; de reden, die hiertoe wordt opgegeven, zou zijn, dat deze gewezen ministers van koning *Karel X.* weigerachtig zijn zich te gedragen naar den tekst der verleende amnestie, en zich niet willen onderwerpen aan de omtrent hen bepaalde surveillance.

Sommige beweren evenwel, dat deze opgegeven reden slechts een voorwendsel is en dat er eene andere meer klemmende reden bestaat, voor welke men niet wil uitkomen. De heeren *Polignac* en *Peyronnet* hebben ook geweigerd een adres van dankbetuiging, wegens hunne in vrijheidstelling, aan *den koning* te rigten; en hadden verklaard, zulks niet anders te willen doen, dan aan den *Hertog van Orleans.* Ook merkt men op, dat dit bevel tot verwijdering gelijktijdig komt met het verblijf van den hertog *van Bordeaux* te Londen.

Men voegt nog bij het bovenstaande, dat de heer *de Peyronnet* er eindelijk toe gekomen zou zijn, om van den koning de vergunning te verzoeken, om te Parijs te mogen verblijven, en dat de koning hierop aan den heer *Sebastiani* opgedragen hebbende, den heer *de Polignac* te verwittigen, van zulks insgelijks te doen, het antwoord van den heer *Sebastiani* geweest zou zijn: »Dit is zoo veel als het bevel tot verdering, waarmede Uwe Majesteit mij belast." De heer *de Polignac* zal Parijs zaturdag verlaten.

BELGIË.

Brussel, 23 nov. In Antwerpen zijn Hollandsche en Pruissische ijzeren vrachtschepen, door stoomsleepers voortgetrokken, aangekomen, ten einde koopmans-goederen den Rijn op te brengen. Bij de ongenoegzaamheid van de middelen van den ijzeren weg en het verval der andere middelen van vervoer, hebben deze vaartuigen dadelijk vracht erlangd.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 23 nov. Op 6 februari 1843 is te Rotterdam in hechtenis genomen een persoon, verdacht van medepligtigheid van gekwalificeerden diefstal. Op 30 *mei* werd hij door de raadkamer van het hof naar de openbare teregtzitting verwezen, en moest dus, volgens artikel 143 van het Wetboek van Strafvordering, *binnen den kortst mogelijken termijn* de acte van beschuldiging worden opgemaakt. Dit geschiedde bijna *vijf maanden* later; die acte van beschuldiging voert de dagteekening van 20 *october. Zoodra* de teregtstelling bevolen is, moet de beschuldigde worden gedagvaard, artikel 116 van het Wetboek van Strafvordering; dit geschiedde *vijf maanden later, op 1 november.* Op 16 november werd de zaak behandeld; de beschuldigde werd verdedigd door den advokaat *Levyssohn*, en door het openbaar ministerie, bij monde van den advokaat-generaal *Piepers, zijne vrijspraak* gerequireerd. Op 18 *november* is de beschuldigde *vrijgesproken.* Ziedaar dan weder *een onschuldig mensch*, die voor zijne onschuld, en omdat men zich ten zijnen opzigte droevig en grovelijk *vergist* heeft, gedurende niet minder dan NEGEN LANGE MAANDEN EN TWAALF DAGEN in den kerker heeft kunnen zuchten, en peinzen en filosoferen over de hooge voortreffelijkheid van ons uitmuntend Wetboek van Strafvordering!

— Onder de verschillende plannen welke, volgens sommigen, door het gouvernement tot dekking der bekende te korten zouden worden voorgesteld, noemt men als zeer waarschijnlijk eene belasting op de bezoldigingen, en wel van een en twee vijfden percent. Men voegt er bij, dat de bezoldigingen der ambtenaren onder deze belasting ook zouden begrepen zijn, in dier voege namelijk, dat die bezoldigingen respectivelijk met zeven zouden worden vermenigvuldigd en de hierdoor te verkrijgen som als kapitaal aangenomen. Volgens diezelfde geruchten wil men, dat de gelegenheid opengesteld zou worden om zich van deze belasting te vrijwaren, door deel te nemen in eene door het gouvernement uit te schrijven negotiatie tegen *pari* en tegen den interest van 3 percent. Het spreekt van zelf, dat men het bovenstaande slechts als gerucht mededeelt, welks meerdere of mindere waarschijnlijkheid echter spoedig zal blijken.

— De benoemingen der ambtenaren en verdere geëmployeerden bij den Rijnspoorweg, speciaal van den weg van Utrecht naar Amsterdam, zijn dezer dagen geteekend. Men wil, dat hunne in-dienst-stelling zal aanvang nemen met primo december aanstaande, en dat de opening nu bepaald zal plaats hebben op den 6den dier maand; zullende, zoo als men verder verneemt, de minister van binnenlandsche zaken bij deze opening tegenwoordig zijn, en zich tot dat einde naar Amsterdam begeven, om van die stad naar Utrecht op den hierboven bepaalden dag den eersten togt mede te maken.

's Gravenhage, 24 nov. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van heden, zijn ingekomen twee adressen, het eene van burgemeester en wethouders der stad Helvoetsluis, houdende bedenkingen tegen de afschaffing van het in die stad bestaand maritime etablissement, en het andere uit Roermond, waarbij de tusschenkomst der Kamer ingeroepen wordt, dat die stad, ten aanzien der heffing van de accijns op het gemaal en het geslagt, met Maastricht en Venlo worde gelijk gesteld. — Verzending aan de commissie.

De heer *van Goltstein* doet een voorstel, hetwelk daartoe strekt, dat er eene commissie worde benoemd om te onderzoeken, in hoeverre er noodzakelijkheid bestaat, het reglement van orde der Kamer te herzien, en om, indien de noodzakelijkheid daartoe mogt blijken, later de noodige voorstellen tot dat einde te doen. Tot verdediging van dat voorstel zegt de redenaar, dat de ondervinding verschillende gebreken in het reglement heeft aangetoond, waaromtrent bijna geen lid der vergadering meer twijfel bestaat. Het strekt niet tot eenen geregelden en min omslagtigen loop der werkzaamheden van de Kamer; het gemeen overleg met de regering wordt daardoor in geenen deele bevorderd. Het is alzoo noodzakelijk, dat er een onderzoek worde ingesteld, of en welke veranderingen er in het reglement zouden te brengen zijn.

De heer *van Akerlaken* is volkomen overtuigd van de nuttigheid en noodzakelijkheid eener wijziging van sommige bepalingen van het reglement; maar beweert

an bedenking onderhevig, om nu reeds dadelijk eslissen, dat het geheele reglement zal worden ien, hetgeen dat lid meende, dat uit de woorden den voorsteller zou kunnen worden afgeleid. Hij ngt er derhalve op aan, dat het voorstel, ter overging, aan de afdeelingen worde verzonden.

e heer *Luzac* bestrijdt dat gevoelen. Het voorstel oogst eenvoudig, om eene commissie tot onderzoek benoemen. Elk lid blijft daardoor in zijn geheel, zich later al dan niet met den uitslag van dat te werkstelligen onderzoek te vereenigen. De vraag, of er zoodanige commissie zal worden benoemd, kan en onderwerp van overweging in de afdeelingen maken.

De heer *Kuiphorst* stemt volkomen met dat gevoein. De benoeming eener commissie is eenvoudig middel, om, zoo noodig, tot een voorstel te men.

De heer *van Akerlaken* gelooft, dat de uitlegging, de beide laatste sprekers aan het voorstel geven, die is, welke de voorsteller zelf daaraan gegeven t. Ware dit het geval, hij zou minder zwarigtegen het gedane voorstel hebben.

De heer *van Goltstein* licht zijn voorstel nader toe. is zijn oogmerk, dat de commissie onderzoeke, er noodzakelijkheid bestaat, om het reglement te zien, en, zoo ja, om, in dat geval, de noodige stellen aan te bieden; om de gebreken, die men ontdekken, uit den weg te ruimen. De last, e aan de commissie wordt opgedragen, is van den st uitgestrekten omvang, en nogtans blijft het gelen van elk lid der vergadering geheel onaangerd. Ieder lid kan, bij gelegenheid van het behanen van het rapport der commissie, zijn gevoelen nbaar maken en zich al dan niet met hetzelve vergen.

De heer *van Akerlaken* verklaart thans, na de beene opheldering, voor het voorstel te zullen mmen.

De heer *van Goltstein* legt het voorstel schriftelijk de vergadering over en verandert daarin, op angen van den heer *Gevers*, nog eenige woorden; dende hetzelve thans woordelijk als volgt:

"De ondergeteekende stelt voor de benoeming commissie, ten einde te onderzoeken de noodlijkheid voor de herziening van het reglement van en om, daartoe termen vindende, de noodige stellen tot verbetering van hetzelve aan de vergaaan te bieden."

r stemming overgegaan zijnde, wordt het voorel *algemeene stemmen aangenomen.*

ten gevolge wordt door den voorzitter eene missie benoemd, welke zamengesteld is uit de en: *van Goltstein*, *Luzac*, *Gevers*, *Schooneveld* *Rosenthal.*

aan gaat de vergadering uiteen. Na den afloop lve zijn de afdeelingen vergaderd geweest en ben zij eenen aanvang gemaakt met het onderzoek nige der ontwerpen, welke gisteren aangebo zijn.

euwarden, 22 nov. Wij vernemen met smart, zich in deze provincie weder een voorbeeld heeft edaan van vergiftiging. Weder eene vergiftiging, men zegt, van de eene echtgenoot jegens den anreh. Naar luid van ons toegezonden berigten, is dagen een arbeider onder Boornbergum, door huisvrouw onthaald op eenen dikken koek, en ige uren daarna gestorven, onder verschijnsee die alleszins aan de werking van het arsenicum denken. De regter van instructie en de ambtenaar bij het openbaar ministerie hebben zich, zoo men naar de plaats van het voorval begeven, en na g onderzoek, het lijk des mans en twee deode ppen, die, van zijn uitbraaksel etende, dadelijk zijn gestorven, medegenomen. Wij zullen op deze zaak, zoo zij waar mogt bevonden worden, later terug komen.

Regtswezen.

Provinciaal geregtshof van Gelderland.

Zitting van 16 november 1843.

BRANDBRIEVEN.

(*Zie n°. 225.*)

Het provinciaal geregtshof heeft den beklaagde JAN THIJSSEN, op deszelfs eigene zoowel in de instructie als op de terechtzitting afgelegde bekentenis, de verklaringen van onderscheiden getuigen, aan welke hij de brandbrieven had ter hand gesteld, en der deskundigen schuldig verklaard aan het schrijven der aan den heer BOUSQUET, LAURENTIUS en JANSEN gerigte brieven, behelzende voorwaardelijke bedreiging van brandstichting.

Ten opzigte der drie aan VERBURGT gerigte brieven heeft het hof verstaan, dat het niet bewezen was, dat de beklaagde dezelve had geschreven, en hem daarvan vrijgesproken, tegen het gevoelen der deskundigen, welke hadden verklaard, dat de brieven allen van ééne hand afkomstig waren, — en den beklaagde mitsdien, met toepassing van artikel 436 van den *Code Pénal*, veroordeeld tot confinement in een tuchthuis voor den tijd van 10 achtereenvolgende jaren, en tot tepronkstelling op een schavot gedurende een half uur.

Ingezonden stukken.

Zullen aftredende burgemeesters ten platten lande eerste assessors worden?

Bij de aanstaande aftreding van heeren burgemeesters ten platten lande zullen eenigen hunner *niet weder op nieuw kunnen benoemd worden*, uit kracht der jongste wet op het notaris-ambt, welke niet wil, dat de twee bedieningen van *burgemeester* en *notaris* vereenigd zijn. Maar men spreekt van *dispensatie....*; wanneer die aan den eenen verleend wordt (zoo als men reeds hoort mompelen, dat sommigen in tijds hebben weten te bewerken, dat zij die verkrijgen) zonder hoogstgewigtige en voor het algemeen nuttige redenen, dan is het zeer onbillijk, dat die aan anderen, welke er even zeer aanspraak op hebben, *niet* verleend wordt.

Doch wanneer de letter der wet algemeen wordt opgevolgd, dan is het ook wenschelijk, dat de geest derzelve niet uit het oog verloren wordt, en dat, waar de wet niet gebiedend spreekt, het administratief bestuur zorg drage, dat de wet niet krachteloos gemaakt en haar geest uitgedoofd wordt. Om dit voor te komen, is het te wenschen, dat in die gemeenten, waar de eerste assessor burgemeester wordt, *deze niet vervangen wordt door den aftredenden burgemeester.* »Maar dit kan niet," voert men ons tegen, »want de »assessoren worden, volgens het reglement op het be»stuur ten platten lande, benoemd uit de aanwezige »leden van den gemeente-raad, en de burgemeester die »*per se* wel lid van de gemeente-raad was, verliest »*dat radicaal*, zoodra zijn dienstpligt als burgemeester »ten einde is, tenzij hij bij de aanvaarding van het »burgemeesters-ambt, reeds lid van den gemeente-raad »mogt geweest zijn." — Wij beamen die bedenking, doch vreezen desniettemin, dat hier of daar de aftredende burgemeester eerste assessor zal worden, en zijn van oordeel, dat daardoor de wet krachteloos gemaakt wordt; vooral indien het waar is, gelijk men verhaalt, dat in zekere gemeente de aftredende burgemeester en de tegenwoordige eerste assessor, alzoo onderling van betrekking verwisselende, (hetgeen zij te zamen zouden hebben weten te bewerken,) eene overeenkomst met elkanderen zouden gesloten hebben, waarbij de eerste voor een groot gedeelte de werkzaamheden zou blijven waarnemen; als het geheele secretariaat (met het burgemeesterschap aldaar vereenigd) de waarneming van den burgerlijken stand, het stellen en schrijven van alle stukken naar buiten gaande, enz., en daarvoor de helft genieten van het tractement en de emolumenten, aan het burgemeesterschap en secretariaat verbonden. — Met andere woorden: de een zou in naam, de ander met der daad burgemeester en secretaris wezen, en hij, die, als zoodanig, volgens de wet niet weder benoemd kan worden, omdat hij notaris is, werkelijk dien invloed blijven behouden, welken de wet op het notaris-ambt wil voorkomen.

Maar al is dit niet zoo, al heeft zulk eene overeenkomst niet plaats, hetwelk wij, echter, geenszins onwaarschijnlijk achten, — dan meenen wij, nogtans, dat een aftredende burgemeester, die notaris is, in geenen deele eerste assessor behoort te worden; behalve om bovengenoemde redenen, ook nog, omdat die betrekking ten platten lande dikwerf van te veel gewigt is, vooral, wanneer het den burgemeester aan vastheid van karakter ontbreekt, en deze liever de zaken van zich afschuift, en niet bestuurt of administreert, dan achter de schermen.

—

Nog iets bij deze gelegenheid!

Dat men toch een eind make om den post van gemeente-ontvanger ten platten lande op te dragen aan den burgemeester of een der assessoren, als wordende daardoor de deur opengezet voor allerlei ongeregtigheden. Wij willen geene daadzaken noemen, maar de financiële belangen der burgerij vorderen eene afscheiding van deze betrekkingen, gelijk het reglement op het bestuur ten platten lande bepaalt, doch van welke bepaling maar al te veel dispensatie schijnt gegeven te worden. Bekleedt hier of daar een eerste assessor die betrekking, — dat hem dezelve hoe eer hoe beter ontnomen worde, vooral wanneer hij burgemeester wordt; en dat die gewigtige bediening toevertrouwd worde aan iemand, die in niet de minste familie-betrekking staat tot den burgemeester of eenen der assessoren, aan welke personen de controle der gemeente-kas is opgedragen.

Alle deze en zoo vele andere verkeerdheden zijn het gevolg van de voordragten van ambachtsheeren, vooral wanneer hun respective rentmeester of zaakgelastigde lid is van het collegie van burgemeester en assessoren. Wij kunnen voorbeelden bijbrengen hoe in zekere niet onaanzienlijke gemeente ten platten lande de eerste assessor niet alleen gemeente-ontvanger is, maar ook eigen behuwd-broeder van het oudste raadslid; hoe, behalve deze twee, nog andere twee behuwdbroeders zitting in den gemeente-raad hadden, en zulks niet uit gebrek aan stof, maar alleen ten gevolge van die verderfelijke voordragten, minder om persoonlijke verdiensten, dan wel met oogmerk, om menschen, die men meende later in andere omstandigheden noodig te hebben, voor zich te winnen.

Wij stappen van de zaak af, ons voorbehoudende op het een en ander nader terug te komen. Ons geschrijf zal, gelooven wij, wel niet veel baten; maar wij konden toch het stilzwijgen niet bewaren, en wilden verkeerdheden onder de oogen van het *publiek* brengen, om anderen de oogen te doen opengaan, en het administratief bestuur te smeeken, om het heil der plattelands-bewoners in alles te behartigen en tevens de wet niet krachteloos te maken.

Zuid-Holland, slagtmaand 1843. *A. Z.*

—

Iets tot verdediging van de Arnhemsche Courant en tot staving, dat des schrijvers bedoeling niet kan geweest zijn »den koning te honen," door te zeggen: »Art. 67 der grondwet is tot dusverre als niet geschreven."

De hedendaagsche manier van bespiegelingen hiertoe bezigende, zeg ik: Een rijk koopman had eene dochter, op welke een jongman smoorlijk verliefd was. De vader wilde, om welke redenen dan ook, zijne dochter aan dezen niet ten huwelijk geven; al het smeeken en bidden van de tevens verliefde dochter kon den standvastigen vader niet overhalen. De slimme maagd beraamde een plan; de minnaar moest zich verwijderen en zij zweeg voorts van haar verlangen. Het was in Braband, alwaar, zoo als men weet, de vrouwen algemeen in de zaken op het kantoor behulpzaam zijn. Zij was moederloos en eenige dochter, en had onder hare bestiering de meest vertrouwde correspondentiën; de vader stelde dus deze stukken, de dochter moest dezelve schrijven en alsdan den vader ter teekening voorleggen. Op een oogenblik, dat zij een aantal stukken ter teekening had voor te leggen, stak zij daaronder een door haar opgemaakt consent tot haar huwelijk met den Adonis; de vader teekende een en ander zonder argwaan en met het volste vertrouwen in zijne dochter. De jonge lieden werden aangeteekend, en op den dag, dat zij in het huwelijk traden, werd zulks den vader, tot zijne groote verbazing en nuttelooze gramschap over het gepleegde, niet zeer misdadige, bedrog, bekend gemaakt!"

Thans tot het bedoelde onderwerp overgaande: wanneer nu iemand *dispensatie* vraagt, doet hij zulks per rekwest aan den koning, of wel aan den minister. Dit is evenwel om het even, want de koning renvoijeert zoodanig rekwest aan den minister. De minister den rekwestrant genegen zijnde, adviseert ten goede. De koning, die zijne onderdanen en dus ook den rekwestrant niet kent, moet blindelings op het advies van den minister afgaan, en daar de koning overtuigd is, *dat geen minister in staat is hem te misleiden, noch omtrent den persoon, noch omtrent de billijkheid van zijn verzoek, noch omtrent het grondwettelijke van de zaak*, teekent alle stukken, die aan Z. M. worden voorgelegd; want ik geloof, — en dat zal de schrijver van dat artikel ook wel gedacht hebben, — dat die stukken legio zijn, en de koning dus argus-oogen en daarbij niets anders te doen zoude moeten hebben dan zich met de lectuur dier stukken te bemoeijen. Zoude men dus niet kunnen beweren, dat, even als de hiervoren gemelde koopman en zoo als ook in 1830 KAREL X gedaan heeft, de koning vele stukken in het goed vertrouwen teekent, niet kunnende veronderstellen dat de ministers iets ter teekening kunnen voorleggen, dat met de grondwet strijdt; en ook Z. M. zoude anders verpligt zijn, bij het teekenen van elk stuk de grondwet op te slaan en deze met den inhoud van het te teekenen stuk te vergelijken. Gesteld dus, dat zelfs de schrijver gezegd had; *dat de koning eene ongrondwettige dispensatie verleend had*, dan nog is het zeker, dat hij daarmede niet den persoon des konings bedoelde, maar den persoon, die aan Z. M. het stuk ter teekening voorlegde. Geen werk van eenen minister komt, naar mijn gevoelen, in het licht zonder de directe of indirecte medewerking of goedkeuring van Z. M. Men zoude dus geen dier werken meer kunnen beoordeelen, zonder het geheiligd hoofd van den staat aan te randen, doordien de ministers *verantwoordelijk* zijn door hunne mede-onderteekening, en niet *mede-verantwoordelijk*. Zoo is immer de koning, als voor zijne teekening geene verantwoording verschuldigd, bij alle aanmerkingen uitgesloten.

Men zegt wel »de waarheid wil niet altijd gezegd worden" doch het is evenwel eene ontegensprekelijke waarheid, dat een woord, een gezegde, hoe nadeelig hoe ongunstig ook, geen *hoon* noch *laster* kan genoemd worden, bijaldien het de zuivere waarheid inhoudt. De regter heeft dus in de allereerste plaats te onderzoeken en te beoordeelen of het geschrevene waarheid, dan wel onwaarheid is: in het eerste geval vervalt alle aanklagt en in het tweede geval geldt zulks alleen de ministers, als de directe uitvoerders,

en geenszins het heilig hoofd van den staat, als hebbende daarin slechts indirect medegewerkt. Niemand *kan* dus woorden vinden om den koning is staatszaken te honen; dit zoude men Z. M. alleenlijk kunnen doen in zijn privé, in zijne bijzondere, persoonlijke zaken en daden, waarbij de medewerking van ministers niet te pas komt. De koning, die zoo gaarne al zijne onderdanen gelukkig zoude wenschen, — zal die dan, wanneer hem daartoe de magt niet ontbreekt, aarzelen daartoe mede te werken, bijaldien Z. M. een verzoek door een zijner onderdanen wordt gedaan, en dit verzoek door een' verantwoordelijken en door den koning ten volle vertrouwden minister wordt geappuijeerd.

Volgens het gevoelen van den officier van justitie, zoude die uitdrukking even zijn, alsof de schrijver gezegd had tot den koning: »Gij schendt uwen eed, gij verkracht de grondwet," enz. (zie ZEds. pleitrede). Dit is wel de zaak tot het uiterste drijven.

's Hage, 19 november 1843,

Amore pro justitia et libertate!

Burgerlijke Stand.

TE ARNHEM:

Van 17 tot 23 november.

Gehuwd: J. van Houten met S. S. van Dodeweerd. — P. J. G. Vos met W. C. Deenen.

Bevallen: F. Pinkhof, geb. Rotschild, Z. — A Berntsen, geb. Smits, D. — B. van 't Hul, geb. van Omme, Z. — E. Hendriks, geb. Swaeerts, D. — M. van Egeren, geb. Mes, D. — W. Wenting, geb. Hermsen, Z. — J. Agelink, geb. Wichers, Z. — J. Kingma, geb. Willemsen, D. — J. van den Driessche, geb. Heijn, D. — J. M. d'Arnaud Gerkens, geb. Gaade, Z. — H. C. J. Traanboer, geb ter Haar, Z. — J. Nathans, geb. Speelman, D.

Overleden: H. Kerkhoff, 1 j. 2 m. — A. J. Huart, 37 j. 10 m. — A. M. F. van Eijmeren, 2 j 10 m. — E. Koster, 1 j. 6 m. — C. Publiehusen, huisvrouw van P. van den Groenendaal, 31 j. 11 m. — G. van Eest, 1 j. 9 m. — M. C. Berntsen, 4 d. — J. Hoedt, 5 m. — A. Reuterink, 23 j. 10 m. — J. Cnoops, weduwenaar van A. Jansen, 96 j. 10 m. — H. C. Kuster, 7 m. — R. Sorge, 15 j. 2 m.

TE NIJMEGEN.

Gehuwd: J. Steenhoff met M. H. van Gils. — J. J. Witman met F. Kleger.

Bevallen: A. C. Madoulet, geb. Rubing, Z. — M. P. Krijlen, geb. Simons, D. — E. M. A. F. van der Goes, geb. de Jonge van Zwijnsbergen, D. — A. H. Aalders, geb. in den Bosch, D. — J. Aarts, geb. Benders, D. — J. van Maasakker, geb. Aalbers, D. — J. M. Warnsink, geb. van Ellekom, Z. — M. P. ten Westenend, geb. Metzenaar, Z. — W. A. M. Ariens, geb. van Karnenbeek, D. — C. van Ballegoijen, geb. Heijsen, D. — M. T. Jansen, geb. Tilleman, Z. — J. Hoogenboom, geb. Hendriksen, Z. — G. van den Brug, geb. Gisberts, D. — E. Faazen, geb. Tijssen, Z. — M. van Roest, geb. Bosch, Z. — G. Berends, geb. Verzet, D. — P. Thoonsen, geb. Melssen, Z.

Overleden: P. le Grand, 34 j. — J. van Hulst, 63 j. — E. Hendriks, 2 m. — G. Gijsberts, 53 j. — A. M. Giesbers, geb. Herbiljon, 66 j. — J. M. Peters, wed. Middegals, 90 j. — Doodgeb. Z. van .... Bronkhorst en A. L. Berlijn. — J. H. W. van Keeken, 11 j. — Doodgeb. D. van .... van de Staay en T. Bruin. — J. van Eeuwijk, 8 j. — G. T. Smits, 66 j. — Doodgeb. Z. van .... Aldus en J. G. Sandbrink.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: H. Kraassenberg met C. F. Gilhost. — C. I. J. Reijsink met E. Oldeman. — O. Meijlink met R. Rouwenhorst.

Bevallen: D. Pohlman, geb. Harmsen, Z. — H. J. Teeuwissen, geb. Hesselink, Z. — D. Koorenblik, geb. Asselaar, Z. — A. G. Polman, geb. de Weerd, D. — R. L. Schlosser, Z. — E. van Gelder, Z.

Overleden: D. Beekman, 32 j. — H. Berentschot, 7 j. — A. Horné, geb. Winterink, 72 j. — P. B. van Eck, 4 j. — H. E. Roosen, 6 j. — A. van der Kemp, 1 j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: C. van Druten, geb. Hijzelaar, D. — S. Posthumus, geb. van Dijk, Z. — C. van Daal, geb. van de Kamp, D.

Overleden: P. van Eijsden, weduwe G. Goders, 5 j. — N. Schuurman, weduwe .... Riedeman, 86 j. — P. Breijaan, weduwe H. van Andel, 61 j. — M. J. van Rijn, 6 j. 3 m.

Advertentiën.

Marktprijzen.

Arnhem, 24 november 1843.

Oude Weit van ƒ 9.25 tot ƒ 00.00; *Nieuwe Weit* ... ƒ 7.00 tot ƒ 8.00; *Rogge* van ƒ 5.00 tot ƒ 5.30; *Boekweit* van ƒ 4.50 tot ƒ 5.10; *Garst* van ƒ 4.00 tot ƒ 4.50; ...*sche Haver* van ƒ 0.00 tot ƒ 00.00; *Voerhaver* van ƒ ... tot ƒ 3.10; *Witte Boonen* van ƒ 00.00 tot ƒ 00.00; *Paarde Boonen* van ƒ 4.50 tot ƒ 4.75; *Graauwe Erwten* van ƒ ... tot ƒ 0.00; *Groene Erwten* van ƒ 7.25 tot ƒ 0.00; ... *Erwten* van ƒ 5.00 tot ƒ 0.00; *Koolzaad* van ƒ 00.00 tot ƒ 00.00; *Aveelzaad* van ƒ 0.00 tot ƒ 00.00; *Klaver* van ƒ 00.00 tot ƒ 00.00; *Aardappelen* van ƒ 0.85 tot ƒ ...; *Boter* van ƒ 0.55 tot ƒ 0.62 het pond.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 25 Nov. 2 El 1 Palm 4 Duim; gew. 29 duim; ge...

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdr...